

Vlaanderen
is ondernemen

Innovatieve Bedrijfsnetwerken

HANDLEIDING OPROEP 2025

Inhoudstafel

Inhoudstafel.....	2
1. Situering.....	4
2. Het Vlaamse clusterbeleid	4
2.1 Doelstellingen van het Vlaamse clusterbeleid	4
2.2 Kenmerken van Vlaamse clusters.....	5
3. Oproep 2025 voor Innovatieve Bedrijfsnetwerken (IBN).....	6
3.1 Doelstellingen van Innovatieve bedrijfsnetwerken binnen de oproep 2025.....	6
3.2 Doelgroep van Innovatieve Bedrijfsnetwerken.....	7
3.3 Kenmerken van Innovatieve Bedrijfsnetwerken	8
3.4 Positionering van Innovatieve Bedrijfsnetwerken	8
3.5 Activiteiten binnen een Innovatief Bedrijfsnetwerk	9
4. Modaliteiten van de oproep 2025.....	11
4.1 Aanvrager, begunstigde en uitvoerder.....	11
4.2 Duur, omvang, begroting, subsidie en cofinanciering.....	12
5. Verloop van de projectaanvraag	15
5.1 Voorbespreking	16
5.2 Fase 1: vooraanmelding.....	16
5.3 Fase 2: volledig aanvraagdossier	17
5.4 Uitvoering en opvolging	20
6. Geheimhouding	22
7. Bijlagen	23
Bijlage 1 - Verduidelijking selectiecriteria	23

SAMENVATTENDE TABEL

DOELSTELLINGEN INNOVATIEVE BEDRIJFSNETWERKEN (IBN)	• Het uitbouwen en versterken van een duurzaam innovatie-ecosysteem van ondernemingen binnen een specifiek domein/thema • Het onderling doen samenwerken van de ondernemingen en andere actoren binnen het ecosysteem • Aandacht voor het aantrekken van start-ups en scale-ups in de betrokken waardeketens en waar nodig voorzien in een incubatorwerking • Bijdragen aan het realiseren van de Vlaamse beleidsprioriteiten en doelstellingen van de Vlaamse Competitiviteits- en Productiviteitsagenda.
THEMATISCHE FOCUS	De clusterinitiatieven dienen aan te sluiten bij Vlaamse beleidsprioriteiten..
POSITIONERING	Initiatieven in domeinen die complementair zijn aan de bestaande speerpuntclusters en andere initiatieven zoals strategische onderzoekscentra, federaties en collectieve onderzoekscentra
DOELGROEPBEDRIJVEN	Vlaamse ondernemingen, inclusief start-ups en scale-ups, met groeiambities, innovatiebewust, en open voor samenwerking
AANVRAGER	Organisatie met rechtspersoonlijkheid gemandateerd door minstens 30 representatieve Vlaamse ondernemingen
BEGUNSTIGDE	Een door de ondernemingen aangeduide organisatie met rechtspersoonlijkheid (in principe één uitvoerder)
ROL ONDERNEMINGEN	• Nemen actief deel aan de (samenwerkings)activiteiten binnen het IBN. • Sturen de clusterorganisatie aan vanuit de stuurgroep • Ondersteunen de aanvraag via intentiebrieven • Zijn verantwoordelijk voor de benodigde cofinanciering
PROJECTDUUR	3 jaar
OMVANG	Minimum 2 VTE per jaar Maximum begroting van € 450.000 per jaar
STEUN	Maximum € 225.000 per jaar (50% van begroting)
PRIVATE CO-FINANCIERING	50% op jaarbasis via directe bijdragen van de doelgroepbedrijven • Cashbijdragen (min 70%) • Inkomsten uit activiteiten (max 30%)
KOSTENMODEL	Personeelskosten, overheadkosten, werkingskosten, externe prestaties
STEUNBARE ACTIVITEITEN	• Brede invulling van activiteiten gelinkt aan innovatie en ecosysteemwerking en er aan verbonden clustercoördinatie • Enkel de activiteiten uitgevoerd door de clusterorganisatie

1. Situering

Deze handleiding is bestemd voor de aanvragers van steun in het kader van een oproep 2025 Innovatieve Bedrijfsnetwerken (IBN). Dit projecttype kadert binnen het Vlaamse clusterbeleid¹ en is gericht op **consortia van ondernemingen**, eventueel aangevuld met andere voor het netwerk relevante actoren, die via clusterwerking samen **gezamenlijke uitdagingen aanpakken** om bij te dragen aan de Vlaamse Competitiviteits- en Productiviteitsagenda².

IBN's zijn actief binnen domeinen die **aansluiten bij de Vlaamse beleidsprioriteiten**. Het kan hierbij gaan om bestaande ecosystemen en/of ontluikende waardeketen met veel samenwerkingspotentieel. Daarnaast wordt vereist dat deze netwerken complementair zijn aan bestaande speerpuntclusters en andere initiatieven zoals strategische onderzoekscentra, federaties, collectieve centra en andere actoren.

De kern van een IBN moet bestaan uit ondernemingen die **innovatieve oplossingen** ontwikkelen en/of aanbieden binnen hun domein, en open staan voor samenwerking binnen en buiten het eigen netwerk.

Voor de **oproep 2025 is 3,375 miljoen euro** beschikbaar bij het Fonds voor Innoveren en Ondernemen, met het oog op de selectie van maximaal 5 initiatieven.

Volgende documenten zijn van belang bij het voorbereiden van de aanvraag en zijn terug te vinden op de website <https://www.vlaio.be/nl/vlaio-netwerk/innovatieve-bedrijfsnetwerken/aanvraagprocedure>.

- **Templates voor de vooraanmelding (fase 1) en de volledige aanvraag (fase 2)**. Het gebruik van de templates is verplicht. De volgorde en inhoud van de vragen en de vooropgestelde schema's en tabellen moeten strikt gevolgd worden;
- **Kostenmodel** en de bijhorende **Excel template** om de projectbegroting op te stellen.

2. Het Vlaamse clusterbeleid

2.1 Doelstellingen van het Vlaamse clusterbeleid

Het Vlaamse clusterbeleid, gestart in 2016, stimuleert **samenwerking tussen ondernemingen om onbenut economisch potentieel te ontsluiten en de concurrentiepositie van ondernemingen in Vlaanderen te versterken**. Clusters werken aan innovatie binnen hun vakgebied en leveren zo bijdragen aan economische en maatschappelijke uitdagingen en aan transities.

Clusterwerking bevordert actieve, duurzame samenwerking tussen ondernemingen om hun concurrentievermogen te vergroten. Dit kan door gezamenlijke innovatie, kennisdeling, markttoegang, versnelde vermarkting, opleiding of het vormen van nieuwe waardeketens.

Clusterwerking moet leiden tot impact bij ondernemingen zoals duurzame verhoging van de concurrentiekracht of maatschappelijke meerwaarde voor Vlaanderen, bijvoorbeeld via investeringen, jobcreatie, exportgroei, hogere omzet, lagere kosten, hogere productiviteit of bijdragen aan klimaattransitie, digitalisering, gezondheidszorg,

¹ <https://www.vlaio.be/nl/clusterorganisaties/het-clusterbeleid/het-vlaamse-clusterbeleid>

² <https://www.ewi-vlaanderen.be/nieuws/vlaamse-productiviteits-en-competitiviteitsagenda-vlaamse-versnelling>

In 2025 werd een hervorming van het clusterbeleid doorgevoerd (cfr Mededeling VR 4 juli 2025³). Deze hervorming omvat de verderzetting van het clusterbeleid, zoals sedert 2016 operationeel, met de toevoeging van een aantal aandachtspunten. Het gaat hierbij om:

- *Betere afstemming met PMV, meer internationalisering (onder andere structurele samenwerking met FIT), meer ruimte voor pioniers en kmo's, meer samenwerking tussen de speerpuntclusters onderling en het optimaliseren van de Europese hefboomwerking. We verhogen daarnaast de impact op maatschappelijke uitdagingen en productiviteitsgroei.*

In de Mededeling werden 6 actielijnen gedefinieerd:

- Bedrijfsgerichte werking met aandacht voor pioniers en kmo's – met pioniers worden startende bedrijven, scale-ups en andere bedrijven bedoeld die vernieuwende producten, diensten of processen ontwikkelen of ermee aan de slag gaan;
- Meer missiegericht: verhoogde impact op maatschappelijke en economische uitdagingen en productiviteitsgroei;
- Samenwerking tussen speerpuntclusters;
- Speerpuntclusters als neutrale actor en facilitator in het Vlaamse ecosysteem (innovatie en ondernemerschap, inclusief kapitaalverschaffers waaronder PMV);
- Internationale link (i.s.m. FIT) en hefboom op Europese middelen;
- Ondersteuning nieuwe waardeketens, als heroriëntering binnen bestaande speerpuntclusterwerking of als nieuw op te starten initiatief in een domein dat niet aan bod komt bij de huidige speerpuntclusters (IBN's).

De oproep IBN 2025 geeft uitvoering aan deze laatste actielijn.

2.2 Kenmerken van Vlaamse clusters

Het Vlaamse clusterbeleid maakt een onderscheid tussen twee soorten clusters. De nadruk binnen het beleid ligt op een beperkt aantal speerpuntclusters⁴ gekoppeld aan strategische domeinen voor Vlaanderen. Daarnaast bieden Innovatieve Bedrijfsnetwerken (IBN) ruimte aan een gering aantal aanvullende clusterinitiatieven die aansluiten bij beleidsprioriteiten.

Ongeacht het type, de schaal, het ambitieniveau en de tijdshorizon van de initiatieven zijn volgende kenmerken belangrijk voor de door het Vlaamse clusterbeleid beoogde clusters:

- Actieve betrokkenheid en sturing door de ondernemingen, met aandacht voor start-ups en kmo's;
- Actieve en duurzame samenwerking als rode draad doorheen de werking van de cluster, alsook samenwerking tussen de clusters;
- Gedragen visie en actieplan (roadmap) op maat van en opgesteld in samenspraak met de clusterleden;

³ VR 2025 0407 MED.0263/1BIS [Mededeling aan de Vlaamse Regering hervorming clusterbeleid](#)

⁴ <https://www.vlaio.be/nl/clusterorganisaties/het-clusterbeleid/speerpuntclusters>

- Missiegericht met verhoogde impact op maatschappelijke en economische uitdagingen, en productiviteitsgroei;
- Clusters streven concrete resultaten na op korte en middellange termijn bij de doelgroepbedrijven door de koppeling te maken tussen enerzijds kennisopbouw en anderzijds het vermarkten en implementeren van nieuwe kennis;
- Performante clusterorganisatie die optreedt als facilitator en vertegenwoordiger van de clusterleden;
- Clusterorganisaties en betrokken ondernemingen hebben een internationale oriëntatie.

3. Oproep 2025 voor Innovatieve Bedrijfsnetwerken (IBN)

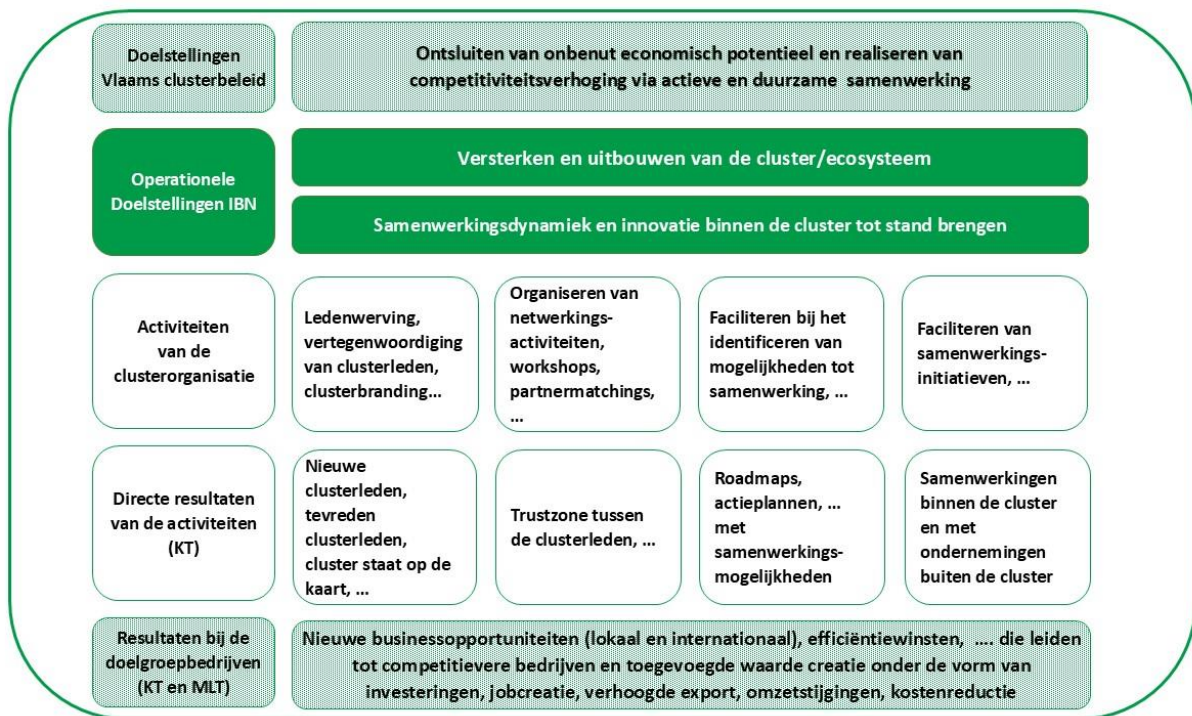
3.1 Doelstellingen van Innovatieve bedrijfsnetwerken binnen de oproep 2025

IBN's zijn clusterinitiatieven die innovatie en samenwerking binnen beleidsrelevante domeinen stimuleren. Ze moeten tijdens de looptijd van het project (3 jaar) meetbare resultaten opleveren die de concurrentiekracht en economische waarde van bedrijven verhogen, in lijn met het Vlaamse clusterbeleid.

Met het oog op bovenstaande algemene doelstellingen van het clusterbeleid enerzijds en de specifieke aandachtspunten van deze IBN-oproep anderzijds kunnen volgende operationele doelstellingen onderscheiden worden (figuur 1):

- Het uitbouwen en versterken van het cluster ecosysteem; met betrokkenheid van en aandacht voor start-ups en scale-ups;
- Het identificeren van samenwerkingsmogelijkheden voor innovatie en het faciliteren van deze samenwerking van de ondernemingen en andere actoren binnen de cluster en op de cross-overs tussen clusters;
- Het vertegenwoordigen van de clusterleden binnen en buiten Vlaanderen.

Binnen de IBN's is een balans nodig tussen korte- en langetermijnactiviteiten. Het doel is om de activiteiten na afloop van het IBN-project duurzaam voort te zetten binnen het ecosysteem.

Figuur 1 Doelstellingen van IBN projecten

3.2 Doelgroep van Innovatieve Bedrijfsnetwerken

Met het clusterbeleid streeft Vlaanderen naar sterke, onderneming-gedreven clusters die nieuwe samenwerkingsverbanden tot stand brengen, bestaande samenwerkingsverbanden tussen ondernemingen verder kunnen versterken dan wel drempels voor samenwerking wegwerken.

De oproep richt zich op Vlaamse groeigerichte, innovatieve ondernemingen met internationale ambities die openstaan voor samenwerking met bedrijven en kenniscentra. Deze ondernemingen nemen het voortouw in clusterwerking en betrekken alle relevante partijen uit hun netwerk. Clusters streven ernaar steeds meer bedrijven te mobiliseren, en organiseren initiatieven om ook minder of niet-innovatieve kmo's te laten aansluiten. Daarnaast worden start-ups en scale-ups opgenomen in het netwerk om hun ontwikkeling te ondersteunen.

Naast de ondernemingen kunnen andere relevante organisaties zoals kennisinstellingen, onderzoeksorganisaties, industrie- of bedrijfsorganisaties, kapitaalverschaffers, incubatoren, ondernemersvormingsinitiatieven, en ook de overheid een belangrijke rol in de cluster opnemen. De deelname van deze andere actoren dient steeds bekeken te worden vanuit hun mogelijke bijdrage aan de doelstellingen van de cluster.

IBN's moeten aansluiten bij de Vlaamse beleidsprioriteiten. Voor de oproep 2025 zijn dit de beleidsprioriteiten zoals aangegeven in het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 of de Vlaamse competitiviteit en productiviteitsagenda.

Complementariteit met bestaande initiatieven (in het bijzonder de bestaande speerpuntclusters maar ook de strategische onderzoekscentra, federaties, collectieve onderzoekscentra en andere door de overheid reeds gefinancierde initiatieven) is een uitdrukkelijke vereiste. Hierbij is een grote overlap in zowel ledenbedrijven als thematische focus te vermijden.

3.3 Kenmerken van Innovatieve Bedrijfsnetwerken

IBN's zijn bottom-up initiatieven die worden opgezet door samenwerkingsverbanden van Vlaamse ondernemingen. Dit kan betrekking hebben op zowel bestaande ecosystemen als op nieuwe, zich ontwikkelende waardeketens met potentieel voor samenwerking en waarbij samenwerking wordt gezien als een belangrijke driver om de beleidsdoelstellingen te realiseren.

De ondernemingen vormen de kern van het IBN, waarbij de representativiteit van de betrokken ondernemingen (inclusief de betrokkenheid van kmo's) van belang is. Deze ondernemingen ontwikkelen samen innovatieve oplossingen binnen hun domein en bieden deze aan op de markt. Ze staan open voor samenwerking binnen en buiten het eigen netwerk. Een proactieve betrokkenheid en draagvlak bij de doelgroepbedrijven, gedurende zowel de voorbereidingsfase als de daadwerkelijke clusterwerking, zijn cruciaal voor het succes van de IBN's.

Het aantal betrokken ondernemingen varieert naargelang de maturiteit, de aard en de focus van het IBN. Er wordt vereist dat een IBN bij de aanvraag minstens 30 Vlaamse ondernemingen telt en de ambitie heeft om te groeien in ledenaantal. Er wordt van IBN's verwacht dat ze naast de meer gevestigde ondernemingen ook start-ups en scale-ups binnen het domein actief betrekken in de clusterwerking.

Voor de coördinatie van het IBN wijzen de doelgroepbedrijven een clusterorganisatie aan die gedurende het project als vertegenwoordiger en facilitator van de aangesloten ondernemingen fungeert. De clusterorganisatie wordt via een stuurgroep direct aangestuurd door de deelnemende ondernemingen. De leden van het cluster dragen financieel bij aan de organisatie en ontvangen daarvoor een pakket aan voordelen of diensten. Het is essentieel dat deze activiteiten niet marktverstoring zijn.

Het IBN is ontworpen als een open, transparant en niet-discriminerend netwerk. Nieuwe leden worden geïnformeerd over de voorwaarden voor lidmaatschap en de inhoud daarvan. Elke organisatie die aan de gestelde toelatingseisen voldoet, kan toetreden. Hoewel bepaalde samenwerkingsprojecten binnen de cluster soms toegankelijk zijn voor een beperkte groep leden, blijven de toelatingseisen hiervoor helder en inzichtelijk.

3.4 Positionering van Innovatieve Bedrijfsnetwerken

3.4.1 Positionering tegenover andere organisaties en initiatieven in Vlaanderen

De complementariteit en positionering van IBN's ten opzichte van andere organisaties en initiatieven in Vlaanderen geldt als een belangrijk aandachtspunt om versnippering van initiatieven tegen te gaan. We onderscheiden hierbij twee aspecten.

Een eerste aspect heeft betrekking op de mate waarin IBN's een duidelijke focus hebben op de uitbouw van een duurzaam bottom-up gedreven ecosysteem met het oog op het tot stand brengen van concrete samenwerking tussen ondernemingen onderling en tussen ondernemingen en andere actoren, over de huidige netwerkgrenzen heen. Op dit punt onderscheiden IBN's zich duidelijk van federatiewerkingen en netwerorganisaties.

Ten tweede geldt voor IBN's dat clusterwerking binnen de betreffende doelgroep of waardeketen niet al (gedeeltelijk) door een andere organisatie wordt uitgevoerd. Dit is relevant voor initiatieven in de domeinen van speerpuntclusters, strategische onderzoekscentra, federaties, collectieve onderzoekscentra en andere door de overheid gefinancierde initiatieven die zich richten op innovatie of het bevorderen van samenwerking tussen ondernemingen.

3.4.2 Positionering tegenover bestaande speerpuntclusters (SPC's)

Volgende voorstellen komen niet in aanmerking voor steun in het IBN-programma:

- Een voorstel met duidelijke overlap aan doelstellingen/thema's binnen de lange termijn strategie van een SPC;
- Of voorstellen waarvan de doelgroep overlapt met een significant deel van de leden van een SPC.

Voorstellen met een duidelijke link naar een domein waarin een SPC actief is, kunnen enkel in aanmerking komen als IBN indien ze sterk complementair zijn aan de SPC. Hiervoor moet aan volgende voorwaarden worden voldaan:

- Het voorstel is gericht op een ontluikend (cross-cutting) domein of applicatiedomein dat niet/onvoldoende aan bod komt in het LT-actieplan van een speerpuntcluster;
- Het voorstel past in een beleidsprioriteit van de Vlaamse regering die niet aan bod komt in de speerpuntcluster;
- Er is een aantoonbare nood aan een afzonderlijke impuls;
- Het voorstel wordt gedragen door en is gericht op een specifieke doelgroep van ondernemingen die niet/onvoldoende vertegenwoordigd zijn in het ledenbestand van de speerpuntcluster;
- Het voorstel is afgestemd met de speerpuntcluster(s). Afspraken rond samenwerking en/of integratie na 3 jaar IBN-ondersteuning zijn hierbij een vereiste.

3.4.3 Positionering tegenover werking VLAIO bedrijfsadviseurs

De dienstverlening aan start-ups en bedrijven dient goed afgestemd te worden met de huidige dienstverlening geboden door VLAIO. Team Bedrijfstrajecten begeleidt individuele bedrijven bij het uitwerken van innovatie- en duurzame investeringsprojecten door het geven van advies, het opzetten van samenwerking met (kennis)partners en andere bedrijven, ondersteuning bij het uitwerken van subsidie-aanvragen en zoeken van andere financieringsvormen. Enterprise Europe Network (EEN) en NCP Vlaanderen begeleiden bedrijven naar Europese subsidies en financiering en ondersteunen Europese partner matching.

3.5 Activiteiten binnen een Innovatief Bedrijfsnetwerk

De activiteiten die plaatsvinden binnen een IBN kunnen opgesplitst worden in enerzijds de clustercoördinatie door de clusterorganisatie en anderzijds het geheel van activiteiten met de clusterleden en met eventuele andere relevante actoren binnen de context van het IBN. Deze oproep voor IBN's betreft enkel de steun aan de clusterorganisatie voor de clustercoördinatie. De clusterleden ontvangen geen directe steun.

3.5.1 Clustercoördinatie

De activiteiten in het kader van de clustercoördinatie zijn van uiteenlopende aard naargelang de maturiteit van de cluster en de concrete probleemstelling en/of de noden van de clusterleden. Deze activiteiten zijn ter ondersteuning van en complementair aan de ruimere activiteiten die voortvloeien uit de uitrol van het actieplan van het IBN. Het is van belang dat alle activiteiten niet marktverstoring zijn.

De steun aan IBN's wordt toegekend onder het clusterbesluit⁵ conform artikel 27 (steun aan innovatieclusters) binnen de in Europa geldende staatssteunregels van de algemene groepsvrijstellingsverordening⁶. Dit betekent dat voor IBN's uitsluitend de activiteiten die onder dit artikel vallen in aanmerking komen voor steun.

⁵ <https://www.vlaio.be/nl/clusterorganisaties/het-clusterbeleid/het-vlaamse-clusterbeleid>

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0651&from=EN>

Gezien de focus van de IBN's op het tot stand brengen van samenwerkingen tussen clusterleden wordt verwacht dat de activiteiten die uitgevoerd worden door de clusterorganisatie steeds ten behoeve zijn van een zo breed mogelijke groep van clusterleden. Hieronder vallen volgende typische generieke activiteiten:

- Activiteiten in functie van de uitbouw van het ecosysteem (ledenwerving, bedrijfsbezoeken, ...);
- Faciliteren van ideeëngeneratie en innovatie-initiatieven voor samenwerking tussen clusterleden (idee- en projectontwikkeling in een vroege fase);
- Activiteiten van doorverwijzing en het doelgericht met elkaar in contact brengen van clusterleden;
- Activiteiten gericht op het integreren van start-ups en scale-ups in het ecosysteem;
- Voorbereiden, faciliteren en organiseren van clusterevents (netwerkactiviteiten, workshops, partner matching events, ...);
- Voorbereiden en organiseren van opleidingen;
- Faciliteren bij het opzetten van gezamenlijke strategische doelen voor de innovatiecluster;
- Faciliteren bij het creëren van nieuwe waardeketens ten behoeve van clusterleden;
- Communicatie en branding van de innovatiecluster;
- ...

Dit betekent dat het niet de bedoeling is dat binnen de clustercoördinatie activiteiten uitgevoerd worden die gericht zijn op individuele en gepersonaliseerde diensten aan ondernemingen.

Activiteiten van de innovatiecluster zijn betalend voor zowel leden als niet-leden (tegen marktprijs of kostprijs). Het is hierbij mogelijk dat (voordelige) deelname aan bepaalde activiteiten voor clusterleden inbegrepen is in de jaarlijkse bijdrage (lidgeld) aan de innovatiecluster voor zover de jaarlijkse financiële bijdrage in verhouding is met de kostprijs van deze voordelen. De IBN geeft transparant aan welke activiteiten of diensten inbegrepen zijn in het lidmaatschap.

Indien de clusterorganisatie toch op maat van individuele ondernemingen gespecialiseerde uitgebreide adviezen of diensten zou verlenen kan dit niet binnen het IBN-project en moeten deze conform de Europese regelgeving vergoed worden tegen marktprijs of kostprijs. De door de clusterorganisatie uitgevoerde economische activiteiten in het kader van de gesubsidieerde clustercoördinatie dienen bovendien steeds additioneel te zijn aan de markt (niet-marktverstrend).

Door de clusterorganisatie uitgevoerde activiteiten die steunbaar zijn onder andere artikels van de groepsvrijstellingsverordening (bijvoorbeeld O&O-activiteiten (art. 25), innovatiesteun aan kmo's (art. 28) en opleidingen (art. 31)) hebben geen betrekking op de clustercoördinatie. De kosten voor deze activiteiten zijn bijgevolg niet aanvaardbaar binnen een IBN-project voor steun aan clusterorganisaties⁷.

3.5.2 Activiteiten in het IBN

Naast de clustercoördinatie kunnen binnen een IBN een breed scala van activiteiten voor en met de ondernemingen plaatsvinden met het oog op de realisatie van het actieplan. Dit kan bijvoorbeeld gaan om het uitvoeren van gezamenlijke haalbaarheidsstudies of marktverkenningen, demonstratieprojecten, samenwerkingsprojecten op vlak van kennisopbouw, -vertaling en -verspreiding,

In functie van het type activiteiten kan beroep gedaan worden op steun via de bestaande steunmaatregelen bij VLAIO, andere agentschappen binnen de Vlaamse overheid of de financiële ondersteuning binnen HORIZON Europe, EFRO, INTERREG en/of andere Europese fondsen. Daarnaast is het mogelijk dat er voor de

⁷ Clusterorganisaties kunnen buiten het IBN-project wel activiteiten van deze aard uitvoeren.

ondersteuning van activiteiten in de innovatiecluster clusterspecifieke projectoproepen worden gelanceerd door VLAIO.

Daar waar de clustercoördinatie een specifieke taak is van een clusterorganisatie kan de uitvoering van andere activiteiten toegewezen worden aan andere organisaties. Er dient hierbij steeds nagegaan te worden of men al dan niet de regels van openbare aanbesteding moet volgen.

4. Modaliteiten van de oproep 2025

De selectie van IBN-projecten gebeurt in twee fasen: 1) een verplichte vooraanmelding en, na preselectie, 2) de indiening van een volledig aanvraagdossier

Voor de oproep 2025 is 3.375.000 euro beschikbaar. Er zullen maximaal 5 IBN's geselecteerd worden.

In dit hoofdstuk worden de modaliteiten van de oproep toegelicht. Meer details over de procedure en de tijdslijn van de oproep zijn terug te vinden in hoofdstuk 5 'Verloop van de projectaanvraag'.

4.1 Aanvrager, begunstigde en uitvoerder

Een aanvraag voor een IBN gebeurt door een organisatie met rechtspersoonlijkheid die gemandateerd is door minstens 30 Vlaamse ondernemingen die representatief zijn voor de doelgroep. Het is de clusterorganisatie die de begunstigde (= contractant) is van het project. Typisch is de begunstigde clusterorganisatie ook de uitvoerder van het project.

De mandatering van de aanvrager gebeurt via de vereiste intentiebrieven. Meer details hierover zijn terug te vinden in 5.2.1.

IBN's worden uitgevoerd door 1 organisatie. Uitvoerders beschikken over de mogelijkheid om via onderaanneming of detachering externe expertise en/of competenties in te brengen in het project.

Aanvullend is er in geval van detachering nood aan een overeenkomst tussen de begunstigde/uitvoerder van het project en de organisatie van het gedetacheerde personeelslid. In deze overeenkomst moeten enerzijds afspraken opgenomen worden inzake de kostprijs en de omvang van de detachering, de uit te voeren taken, de betalingsmodaliteiten, ... en anderzijds dient gegarandeerd te worden dat het gedetacheerde personeelslid ingezet wordt in functie van de clusterwerking en hierbij onafhankelijk van de moederorganisatie kan optreden binnen de clusterorganisatie.

Aandachtspunten met betrekking tot de begunstigde clusterorganisatie en uitvoerder

Clusterorganisaties dienen over **rechtspersoonlijkheid** te beschikken. Er is echter **geen verplichting** om voor de uitvoering van een project steeds een **nieuwe rechtspersoon** op te richten. Een nieuwe rechtspersoon die optreedt als begunstigde dient ten laatste bij aanvang van het project opgericht te zijn. Een **bestaande organisatie** die optreedt als **host-organisatie** voor de clusterorganisatie zal dienen aan te tonen dat:

- I. Ze over de juiste competenties en trackrecord beschikt om op te treden als vertegenwoordiger van de ledenbedrijven;
- II. Er geen risico op overlap is tussen de activiteiten als clusterorganisatie voor het IBN en de reguliere activiteiten van de host-organisatie;
- III. Ze zich onafhankelijk en neutraal opstelt tegenover de clusterleden. De statuten en beheersorganen van de host-organisatie mogen niet belemmerend werken voor de toegang van nieuwe leden tot het innovatieve bedrijfsnetwerk⁸;
- IV. Er voldoende garanties zijn inzake de financiële transparantie, wat moet toelaten om de financiële stromen die betrekking hebben op het IBN te onderscheiden van de reguliere financiële stromen van de host-organisatie.

4.2 Duur, omvang, begroting, subsidie en cofinanciering

4.2.1 Duur en omvang

IBN's hebben een looptijd van 3 jaar. De projecten dienen te starten uiterlijk 1 januari volgend op het jaar van de beslissing. Na de eindevaluatie, op basis van vooraf bepaalde KPI's, kan een opschaal- of uitdoofscenario onderzocht worden of kan het IBN verlengd worden.

De omvang van de projecten dient in verhouding te staan met de na te streven doelstellingen en activiteiten, de grootte van de te bereiken doelgroep en de economische meerwaarde die vooropgesteld wordt. De minimale omvang van een IBN-project bedraagt minstens 2 VTE per jaar. Het is hierbij mogelijk dat de projectomvang niet gelijk verdeeld is over de jaren.

4.2.2 Projectbegroting

De projectbegroting dient uit te gaan van een maximale kostenefficiëntie in verhouding tot de beoogde resultaten en effecten. Een projectbegroting wordt per projectjaar opgesteld.

De projectbegroting is gebaseerd op de reële kost. Volgende kostentypes worden in aanmerking genomen voor steun (zie VLAIO kostenmodel):

- I. **PERSONEELSKOSTEN:** de aanvaardbare personeelskosten worden berekend voor al het personeel dat rechtstreeks betrokken is bij de uitvoering van het project. De berekening gebeurt pro rata voor personeel dat deeltijds werkt aan de uitvoering van het project;
- II. **OVERHEADSKOSTEN:** kosten die onrechtstreeks verband houden met de uitvoering van het project. Deze kosten zijn niet voor 100% aan het project toe te wijzen omdat ze geïntegreerd zijn in de algemene werking van de organisatie. Zelfstandige en freelance medewerkers (met een langdurig formeel engagement met de projectpartners) die factureren komen ook in aanmerking voor de berekening van de overheadkosten;
- III. **WERKINGSKOSTEN:** reële kosten gerelateerd aan de uitvoering van het project. Het totale toegestane bedrag voor werkingskosten wordt bepaald bij de evaluatie van de projectaanvraag;

- IV. **EXTERNE PRESTATIES** (uitzonderlijk en te motiveren): derden zoals ondernemingen, zelfstandigen, freelancers, kenniscentra en onderzoeksinstituten die in opdracht van de projectpartners een dienst leveren als onderaannemer alsook werknemers van de projectpartners die op factuurbasis vergoed worden, dienen onder externe prestaties te worden ondergebracht.

Er is op de VLAIO website een Excel-template en toelichtingsdocument 'Kostenmodel' beschikbaar om de begroting op te maken. Het gebruik ervan is verplicht.

Organisaties die niet (100%) BTW-plichtig zijn, kunnen het gedeelte van de niet-recupereerbare BTW mee opnemen in hun projectbegroting. Voor alle activiteiten die de aanvragers niet zelf uitvoeren, dienen de prestaties gefactureerd te worden.

De projectkosten (personeel en andere) worden pro-rata verrekend, in functie van de activiteiten opgenomen in deze aanvraag, in vergelijking met alle activiteiten van de aanvrager. Zie ook Toelichtingsdocument 'Opvolging en Uitvoering'.

Personeelsinzet

De personeelsbezetting wordt door de aanvrager bepaald in overeenstemming met de vooropgestelde activiteiten en doelstellingen. Relevante ervaring binnen het team in het faciliteren van samenwerking tussen ondernemingen is hierbij een duidelijke meerwaarde.

Een IBN-project telt minstens 2 VTE. Er worden geen maxima opgelegd inzake aantal VTE. Er wordt hierbij verwacht dat de trekker van het project, zijnde de clustermanager, het beheer van het IBN als hoofdplicht heeft.

Gescheiden interne boekhouding voor clusterorganisaties.

De begunstigde clusterorganisatie verbindt zich ertoe de kosten en financiering van de door hen buiten dit project uitgeoefende economische en niet-economische activiteiten duidelijk te onderscheiden van de binnen het IBN-project gesteunde activiteiten en hiervoor te werken met een gescheiden boekhouding.

4.2.3 Subsidie

De subsidie voor IBN's wordt berekend als een percentage van de in aanmerking komende kosten. Het steunpercentage bedraagt 50%. Dit betekent dat aan het IBN over de looptijd van 3 jaar maximum € 675.000 steun kan toegekend worden (met een maximale ingediende projectbegroting van € 1.350.000).

De finaal uitbetaalde subsidie staat in verhouding tot de voortgang van het project en de verzamelde cofinanciering. Dit betekent dat voor elke euro cofinanciering een euro subsidie uitbetaald kan worden.

De subsidie wordt toegekend onder het clusterbesluit⁸ conform de modaliteiten voor steun aan innovatieclusters binnen de in Europa geldende staatssteunregels van de algemene groepsvrijstellingsverordening⁹.

⁸ <https://www.vlaio.be/nl/clusterorganisaties/het-clusterbeleid/het-vlaamse-clusterbeleid>

⁹ Op basis van Art. 27 in [de Algemene Groepsvrijstellingsverordening](#) is het mogelijk om innovatieclusters voor een maximale periode van 10 jaar te ondersteunen tegen een gemiddeld steunpercentage van 50%. Het maximale steunbedrag per innovatiecluster bedraagt 7,510 miljoen EUR over deze periode van 10 jaar.

4.2.4 Cofinanciering

Met een steunpercentage van 50% dient de clusterorganisatie op jaarbasis het equivalent van het toegekende jaarlijkse steunbedrag (max € 225.000) aan cofinanciering te verzamelen. Enkel directe bijdragen van ondernemingen komen in aanmerking voor de berekening van deze cofinanciering.

Volgende types van directe bijdragen van ondernemingen worden in aanmerking genomen:

- i. Cash bijdragen onder de vorm van lidgelden/sponsoring van individuele ondernemingen die lid zijn van de cluster;
- ii. Inkomsten uit activiteiten van de cluster;

Cash bijdragen zijn de belangrijkste bron van cofinanciering (minstens 70%) en bestaan uit directe betalingen van bedrijven aan de clusterorganisatie, zoals lidgeld of sponsoring. De verdeling over clusterleden moet evenwichtig zijn, rekening houdend met hun draagkracht. Bijdragen kunnen verschillen naar gelang de grootte van het bedrijf of hun actieve rol binnen de cluster. De clusterorganisatie stuurt steeds een factuur naar de onderneming, waarbij er een directe verwijzing is naar het clusterproject en de diensten die men hiervoor ontvangt.

In het geval een ledenorganisatie met een veel bredere werking dan het clusterproject, optreedt als clusterorganisatie, worden enkel de ledenbijdragen in aanmerking genomen van de leden die rechtstreeks bij het clusterproject betrokken zijn.

Projecteigen inkomsten uit activiteiten maken maximaal 30% van de totale cofinanciering uit. Dit zijn de bijdragen die ondernemingen betalen voor deelname aan activiteiten die georganiseerd worden door de clusterorganisatie. Enkel activiteiten in het kader van de clusterwerking, traceerbaar via facturatie en met een directe link naar de projectdoelstellingen komen in aanmerking.

Inkomsten uit individuele dienstverlening door de clusterorganisatie aan ondernemingen (bv. gespecialiseerd advies, testen, ...) worden niet in rekening genomen.

De wijze waarop innovatieve bedrijfsnetwerken de 50% cofinanciering zullen invullen, maakt deel uit van de evaluatie van de projectaanvraag. Er dient hiervoor bij de indiening van het volledige projectvoorstel een gedetailleerd en sluitend cofinancieringsplan worden opgesteld voor de volledige periode van 3 jaar, opgesplitst per jaar en per type van bijdrage (cash/inkomsten). Ook de engagementen van individuele ondernemingen die zullen bijdragen aan de cofinanciering worden zo veel mogelijk vermeld in dit cofinancieringsplan. Het is mogelijk dat bij de steunbeslissing aanvullende voorwaarden worden gesteld met betrekking tot het cofinancieringsplan.

Aandachtspunten met betrekking tot de cofinanciering

Er wordt een evenwichtige spreiding van de cofinanciering over de clusterleden gevraagd waarbij rekening gehouden wordt met zowel het aantal betalende clusterleden al de draagkracht van de individuele clusterleden.

Volgende bijdragen worden **NIET** in rekening genomen als cofinanciering:

- Bijdragen van organisaties die beroep doen op de modaliteiten en steunregelingen gericht op onderzoeksorganisaties (bv. universiteiten, hogescholen, SOC's, ...);
- Bijdragen van collectieve onderzoekscentra;
- Bijdragen van federaties;

- Bijdragen van organisaties die een Dienst Algemeen Belang aanbieden;
- Bijdragen van publieke of semipublieke actoren (lokale besturen, provinciale ontwikkelingsmaatschappijen, intercommunales, ...).

5. Verloop van de projectaanvraag

De selectie van IBN's gebeurt in twee opeenvolgende fasen.

Fase 1 (verplicht) bestaat uit het indienen van een vooraanmelding. De vooraanmelding is een beknopt projectvoorstel op basis waarvan een eerste screening van de projectvoorstellen gebeurt. Op basis van deze eerste screening wordt een preselectie¹⁰ gemaakt van dossiers die naar de volgende fase kunnen doorgaan.

In fase 2 wordt een volledig aanvraagdossier ingediend en wordt een definitieve beslissing genomen over de te steunen IBN's.

In beide fasen wordt een projectvoorstel in het Nederlands ingediend. Voor zowel de inhoudelijke projectaanvraag als de opmaak van de projectbegroting dienen de op de website voorziene templates gebruikt te worden. De aanvraag wordt elektronisch ingediend via de aanvraagmodule op de website. De hoofdaanvrager ontvangt in elke fase een bericht (e-mail) van de goede ontvangst van zijn aanvraag.

Figuur 2Tijdslijn oproep IBN

¹⁰ Op basis van artikel 2 en artikel 9 van het clusterbesluit kan het beslissingscomité een preselectie uitvoeren en beslissen welke aanvragers in een tweede fase een volledige projectaanvraag mogen indienen.

5.1 Voorbespreking

Ideeën voor een IBN waarvan de aanvrager niet zeker is of deze passen binnen de oproep 2025 kunnen een voorbespreking aanvragen bij VLAIO. Dit gebeurt voorafgaand aan het indienen van de vooraanmelding. Tijdens de voorbespreking zal VLAIO advies geven over o.a. het passen binnen de beleidsprioriteiten, het opstellen van de aanvraag, de aanvaardbare kosten, de ontvankelijkheids- en selectiecriteria, enz.

Een voorbespreking is optioneel en kan aangevraagd worden door de 'template voorbespreking' ingevuld per e-mail te sturen naar clusters@vlaio.be.

5.2 Fase 1: vooraanmelding

5.2.1 Indienen aanvraag

De eerste fase bestaat uit het indienen van een vooraanmelding waarin een korte beschrijving van de belangrijkste aspecten van het projectvoorstel gegeven wordt. Het is in deze fase niet de bedoeling dat alle aspecten van de projectaanvraag al in detail uitgewerkt zijn. Zo wordt bij de vooraanmelding nog geen in detail uitgewerkt werkplan, cofinancieringsplan of projectbegroting gevraagd.

De vooraanmelding wordt ten laatste op **23 januari 2026 om 12:00u** ingediend via de [aanvraagmodule](#) op de website. Het gebruik van de aanvraagtemplate is verplicht.

Naast het inhoudelijk projectvoorstel wordt bij de indiening van de vooraanmelding een bewijs van gedragenheid door de doelgroepbedrijven gevraagd. Dit gebeurt aan de hand van minstens 10 ondertekende intentiebrieven afkomstig van Vlaamse ondernemingen representatief voor het projectvoorstel. Persoonlijk gemotiveerde intentiebrieven dragen de voorkeur en versterken de mate van gedragenheid van het voorstel door de ondernemingen.

Aandachtspunten met betrekking tot de vereiste intentiebrieven in fase 1 en fase 2

- Verzamel intentiebrieven van een zo representatief mogelijk staal van de doelgroep
- De intentiebrieven bevatten minstens volgende informatie:
 - Naam van de onderneming + contactpersoon;
 - Adres van de onderneming (vestiging in Vlaanderen);
 - Ondernemingsnummer;
 - Verklaring inzake:
 - Mandatering van de aanvrager om op te treden als aanvrager voor de groep van doelgroepbedrijven;
 - Kennisname en ondersteuning van vooraanmelding;
 - Kennisname van cofinancieringsprincipes IBN;
- Volgende elementen in een intentiebrief versterken de mate van gedragenheid van het projectvoorstel:
 - Persoonlijke motivering van deelname.
 - Eventuele toezegging van financieel engagement door de onderneming;
 - Eventuele rol/taak van de onderneming bij de uitvoering van het project.

5.2.2 Ontvankelijkheid en volledigheid

Voorafgaand aan de inhoudelijke beoordeling van de vooraanmelding wordt een ontvankelijkheids- en volledigheidanalyse uitgevoerd. De formele ontvankelijkheidscriteria in fase 1 zijn:

- De vooraanmelding is tijdig ingediend via het online portaal
- De vooraanmelding is ingediend op de daarvoor voorziene templates (inclusief de powerpoint voor pitch)
- De vooraanmelding bevat minstens 10 door Vlaamse ondernemingen ondertekende intentiebrieven die voldoen aan de minimale vereisten zoals opgesomd in het kader onder 5.2.1

Enkel projecten die ontvankelijk zijn, worden verder inhoudelijk beoordeeld. Projecten die onontvankelijk verklaard worden, worden hiervan in kennis gesteld.

5.2.3 Beoordeling

De indieners van een ontvankelijke en volledige vooraanmelding worden uitgenodigd om tijdens een pitch kort hun voorstel toe te lichten en vragen te beantwoorden. Specifieke aandacht zal o.a. geschonken worden aan het voortraject en de gedragenheid van het initiatief, de vooropgestelde doelstellingen en activiteiten, de positionering van het initiatief (in het bijzonder de complementariteit met reeds bestaande clusterinitiatieven) en meer algemeen de fit met de oproep Innovatieve Bedrijfsnetwerken (in het bijzonder de aansluiting bij beleidsprioriteiten van de Vlaamse Regering).

Op basis van de pitch en het inhoudelijk projectvoorstel zal VLAIO een advies voorbereiden op basis waarvan het beslissingscomité bij het Fonds voor Innoveren en Ondernemen zal beslissen welke aanvragen naar de volgende fase kunnen gaan¹¹.

Het is hierbij ook mogelijk dat aanvragers van overlappende initiatieven of sterk complementaire voorstellen aangeraden wordt om in de volgende fase een gemeenschappelijk projectvoorstel uit te werken.

De **pitchgesprekken** in het kader van fase 1 vinden plaats op **2 en 3 februari 2026** in het Belpaire gebouw in Brussel. Aanvragers dienen deze twee dagen maximaal vrij te houden. Bij de ontvangstmelding zal, onder voorwaarde dat de projectaanvraag ontvankelijk is, het exacte tijdstip van de pitch meegedeeld worden.

De toelichting van het projectvoorstel dient te gebeuren aan de hand van de ppt-template die ter beschikking wordt gesteld door VLAIO. Deze presentatie wordt als bijlage toegevoegd aan de indiening van de vooraanmelding.

De aanvragers worden door VLAIO op de hoogte gebracht van de feedback in de week van 23 februari 2026.

5.3 Fase 2: volledig aanvraagdossier

5.3.1 Indienen aanvraag

In fase 2 wordt een volledig projectvoorstel ingediend, inclusief een gedetailleerd werkplan, projectbegroting en cofinancieringsplan.

¹¹ De preselectie van IBN projecten is mogelijk op basis van art.2 en art.9 van het clusterbesluit.

Het volledig aanvraagdossier wordt ten laatste op **11 mei 2026 om 12 uur** ingediend via de aanvraagmodule op de website. Het gebruik van de daarvoor voorziene templates is verplicht.

Bij indiening in de tweede fase dient de begunstigde clusterorganisatie, die de uitvoering van het project op zich zal nemen, definitief bekend te zijn. De begunstigde clusterorganisatie dient gemandateerd te worden door minstens 30 representatieve Vlaamse ondernemingen. De aanvrager dient hiertoe opnieuw de nodige intentiebrieven aan zijn aanvraag toe te voegen.

5.3.2 Ontvankelijkheid en volledigheid

De ingediende aanvragen worden door VLAIO gescreend op hun ontvankelijkheid. VLAIO kan contact opnemen met de aanvrager tijdens de ontvankelijkheidsanalyse om de aanvraag te vervolledigen. Indien de steunaanvraag niet ontvankelijk wordt bevonden, wordt de hoofdaanvrager hiervan op de hoogte gebracht en wordt het project niet verder geëvalueerd.

De ontvankelijkheidscriteria zijn de volgende:

- De vooraanmelding werd positief beoordeeld (pre-selectie in fase 1).
- De aanvraag is tijdig ingediend via het online portaal.
- De aanvraag, inclusief de begroting, is ingediend op de daarvoor voorziene templates en is volledig.
- De aanvraag is ingediend door een organisatie met rechtspersoonlijkheid.
- De aanvraag is ondertekend door de rechtsgeldig vertegenwoordiger.
- Het project start uiterlijk op 1 januari volgend op het jaar van indienen.
- Het project heeft een duur van 3 jaar (36 maanden).
- Het project wordt uitgevoerd door minstens 2 VTE.
- De gevraagde subsidie bedraagt maximaal € 675.000.
- De projectaanvraag bevat minstens 30 ondertekende intentiebrieven van individuele Vlaamse ondernemingen die de aanvraag ondersteunen en de aanvrager mandateren om het project uit te voeren.

VLAIO kan contact opnemen met de aanvrager tijdens de volledighedsanalyse om de aanvraag te vervolledigen en of noodzakelijke (punctuele) ontbrekende informatie aan te leveren die noodzakelijk is voor de inhoudelijke evaluatie van het projectvoorstel. Aanvragers krijgen hiervoor maximaal 12 werkdagen de tijd. De bijkomende informatie dient zich te beperken tot een annex van max 5 blz. Het is niet de bedoeling dat een minder goed uitgewerkt projectvoorstel verder kan afgewerkt worden in deze fase van de evaluatie noch dat de focus van het project gewijzigd wordt. Waar nodig kan indien nodig ook een gecorrigeerde projectbegroting opgevraagd worden. Indien deze bijkomende informatie niet tijdig geleverd wordt, wordt de aanvraag beoordeeld op basis van de beschikbare informatie.

Aanvragers worden per mail op de hoogte gesteld indien hun project ontvankelijk en volledig wordt bevonden.

5.3.3 Evaluatieproces

Het volledige projectvoorstel wordt beoordeeld door VLAIO dat hiervoor beroep kan doen op externe deskundigen. Bij de keuze van deskundigen zal worden ingestaan voor een multidisciplinaire pool samengesteld uit zowel deskundigen met voldoende domeinkennis als deskundigen met expertise in clusterwerking. Er zal hierbij rekening gehouden worden met eventuele risico's op belangenvermenging.

Op basis van de beschikbare informatie en het advies van de externe deskundigen, wordt door het beslissingscomité bij het Fonds voor Innoveren en Ondernemen een beslissing genomen over de omvang van de subsidie, alsmede over eventuele startvoorwaarden, bijzondere voorwaarden en de modaliteiten ervan.

Onafhankelijk van de evaluatieprocedure kan het beslissingscomité een negatieve beslissing nemen of aanvullende voorwaarden stellen op basis van het niet voldoen aan overige verplichtingen of vergunningen vanwege de overheid of niet-correct gedrag naar aanleiding van vorige aanvragen (inzake informatieverstrekking, inhoudelijke en financiële verplichtingen of verslaggeving).

Bij de selectie kan het beslissingscomité eveneens rekening houden met de complementariteit van de projecten onderling en met een voldoende spreiding over sectoren en technologiedomeinen, om een voldoende diversiteit te bewerkstelligen in de gesteunde portfolio.

Rekening houdend met al deze factoren en met het beschikbare budget worden in de oproep 2025 maximaal 5 initiatieven gesteund.

5.3.4 Evaluatiecriteria

De voorstellen voor IBN's worden beoordeeld op 3 dimensies: (1) aansluiten bij beleidsprioriteiten, (2) clusterpotentieel en (3) de kwaliteit van het project.

De dimensie '**aansluiting bij beleidsprioriteiten**' wordt beoordeeld aan de hand van volgende criteria:

- I. Vermelding in beleidsdocumenten
- II. Bijdragen aan beleidsdoelstellingen

De dimensie '**clusterpotentieel**' wordt beoordeeld aan de hand van volgende criteria:

- I. Competitiviteitsverbetering
 - a. Omvang en potentieel
 - b. Tijdslijn
 - c. Maatschappelijke meerwaarde
- II. Additionaliteit en meerwaarde
 - a. Relevantie
 - b. Noodzaak tot samenwerking
 - c. Complementariteit
- III. Gedragenheid van het initiatief
 - a. Voortraject
 - b. Draagvlak en engagement van de ondernemingen
 - c. Representativiteit van het initiatief

Bij de beoordeling van de '**kwaliteit van het project**' wordt met volgende criteria rekening gehouden:

- I. Kwaliteit van de organisatie
 - a. Organisatie de cluster en clusterorganisatie
 - b. Werking van de cluster
- II. Kwaliteit van de aanpak
 - a. Plan van aanpak
 - b. Inzet van middelen
 - c. Opvolging

In bijlage 1 wordt een verduidelijking gegeven over de invulling van deze criteria.

5.3.5 Bekendmaking van de beslissing

De projectfiche met de besluitvorming van het beslissingscomité bij het Fonds voor Innoveren en Ondernemen wordt aan de aanvrager overgemaakt bij bekendmaking van de beslissing. Er wordt door VLAIO een mogelijkheid tot nabespreking aangeboden, wat vooral bij een negatieve beslissing sterk aangeraden wordt.

In het geval van een positieve beslissing wordt een overeenkomst opgemaakt tussen het Fonds voor Innoveren en Ondernemen en de projectaanvragers (zie hoofdstuk: Uitvoering en Opvolging).

In het geval van een negatieve beslissing kan een verzoek tot herziening van de beslissing bij VLAIO, optredend voor het beslissingscomité bij het Fonds voor Innoveren en Ondernemen ingediend worden. De vraag tot herziening moet gebaseerd zijn op duidelijke en verifieerbare argumenten, zoals bijvoorbeeld concrete elementen die volgens de aanvragers niet correct werden geapprecieerd.

Bij ontevredenheid over de manier van behandeling kan daarover steeds schriftelijk, mondeling of elektronisch klacht ingediend worden.

5.4 Uitvoering en opvolging

5.4.1 Overeenkomst en start van het project

In het geval van een positieve beslissing wordt een overeenkomst opgemaakt tussen FIO en de projectaanvragers. Op het ogenblik dat het project start dient de rechtspersoon van de gemandateerde clusterorganisatie die optreedt als begunstigde effectief opgericht te zijn. De uiterste startdatum van het project is 1 januari 2027.

5.4.2 Opvolging van het project

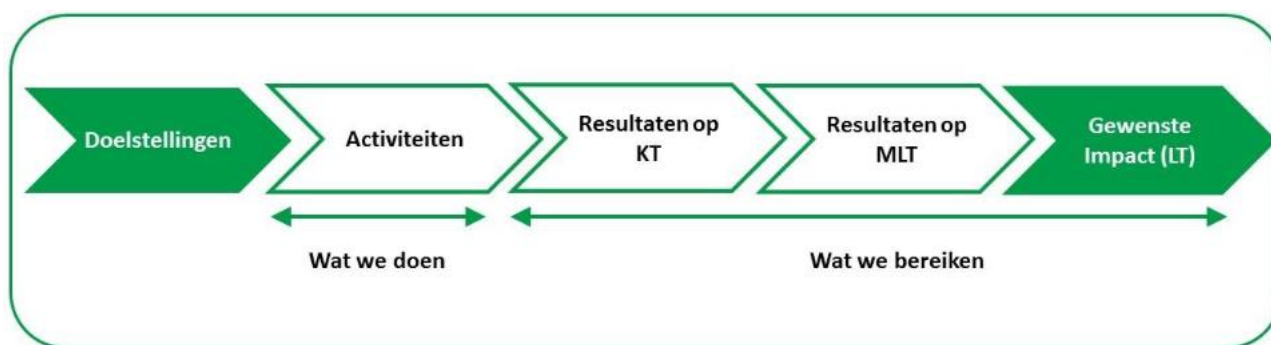
De inhoudelijke voortgangscontrole van de steun aan de clusterorganisatie gebeurt door VLAIO. Dit zal vooreerst gebeuren op basis van de inhoudelijke jaarlijkse voortgangsrapporteringen, waarbij specifiek aandacht wordt geschonken aan de projectstatus, de KPI's, de behaalde resultaten, succesverhalen en een lijst van ondernemingen die actief zijn binnen de cluster.

Daarnaast wordt door VLAIO een accountmanager aangeduid die optreedt als verbindingspersoon tussen VLAIO en het IBN. De accountmanager is als waarnemer vertegenwoordigd in de stuurgroep van het IBN. Van elke vergadering van de stuurgroep krijgt de waarnemer een uitnodiging en wordt het verslag aan VLAIO bezorgd.

Meer details over de uitvoering en opvolging van de projecten voor steun aan de clusterorganisatie bij innovatieve bedrijfsnetwerken staat beschreven in het 'toelichtingsdocument Innovatieve Bedrijfsnetwerken: uitvoering en opvolging'.

5.4.3 Indicatoren

Een belangrijk onderdeel van de evaluatie van een aanvraag binnen de oproep innovatieve bedrijfsnetwerken is de mate waarin het initiatief erin slaagt de vooropgestelde strategie en de hiermee verbonden doelstellingen en gewenste resultaten op een specifieke en meetbare wijze te formuleren en op te volgen via een set van indicatoren.

Figuur 3 conceptueel kader voor de opvolging van clusters¹²

Het IBN definieert in zijn aanvraag een set indicatoren, met bijhorende streefwaarden, die geschikt is om de bereikte resultaten van het IBN in kaart te brengen en aan te tonen dat de doelstellingen van het initiatief behaald worden. De streefwaarden moeten realistisch zijn, getuigen van een voldoende ambitieniveau en in verhouding staan met het steunbedrag. De indicatoren dienen zo SMART mogelijk omschreven worden en er moet voor voldoende variatie gezorgd worden.

Bij het definiëren van de indicatoren dient een onderscheid gemaakt te worden tussen enerzijds **outputindicatoren** die activiteiten meten ('wat we doen') en **resultaats- en impactindicatoren** die de veranderingen die men wenst te realiseren bij de clusterleden ('wat we bereiken') in kaart brengen. Naast het opvolgen van 'wat we doen' en 'wat we bereiken' is het vanuit de centrale actor-rol eveneens van groot belang dat clusterorganisaties opvolgen 'wie we bereiken' door de clusterwerking.

Er wordt verwacht dat door elk IBN-project een streefwaarde wordt opgenomen voor de volgende verplichte **programma specifieke indicatoren**.

- KPI1: Aantal actieve ondernemingen binnen de cluster
- KPI 2: Aantal nieuwe actieve ondernemingen binnen de clusters
- KPI 3: Aantal samenwerkingsinitiatieven (met aantal opgestarte innovatie-initiatieven)

Daarnaast wordt van elk IBN-project verwacht dat minstens een aantal **projectspecifieke indicatoren** (= in relatie tot de projectdoelstellingen) worden opgenomen die betrekking hebben op 'wat we doen' en 'wat we willen bereiken op KT en MLT' voor zowel 'de opbouw van het ecosysteem' als 'het onderling doen samenwerken van actoren in het ecosysteem' als 'het begeleiden van start-up en scale-ups'.

Deze indicatoren worden na goedkeuring door het beslissingscomité bij het FIO opgenomen in de overeenkomst. Voor elk van de indicatoren zal een definitie, eventuele referentiewaarde en meetmethode moeten vastgelegd worden.

¹² Based on Program Development and Evaluation – University of Wisconsin-Extension

5.4.4 Uitbetaling van de steun

De uitbetaling van de steun gebeurt jaarlijks in twee schijven. De eerste schijf zal worden uitbetaald nadat 80% van de vereiste cofinanciering voor het betreffende jaar aangetoond wordt. De tweede schijf van de steun zal uitbetaald worden nadat het saldo van de verzamelde cofinanciering wordt aangetoond en op basis van een jaarlijks inhoudelijk en financieel verslag.

Gezien de vereiste 50% cofinanciering op jaarbasis geldt, zal er jaarlijks een financiële afrekening gebeuren waarbij eventuele onbenutte saldi van de jaarlijkse maximale toegekende steun niet kunnen overgedragen worden naar een volgend projectjaar.

6. Geheimhouding

Alle personeelsleden van VLAIO, externe deskundigen en leden van het beslissingscomité bij het FIO zijn ertoe gebonden alle informatie vertrouwelijk te behandelen en geen gegevens aan derden mee te delen of aan te wenden ten voordele van zichzelf.

7. Bijlagen

Bijlage 1 - Verduidelijking selectiecriteria

AANSLUITEN BIJ BELEIDSPRIORITEITEN

1. VERMELDING IN BELEIDSDOCUMENTEN

Het IBN zet in op een beleidsrelevant domein dat vermeld wordt in het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 of de Vlaamse competitiviteit en productiviteitsagenda.

2. BIJDRAGEN AAN BELEIDSDOELSTELLINGEN

Een goed project draagt bij aan het behalen van de beleidsdoelstelling(en) en schetst duidelijk wat en hoe dit bereikt zal worden en dit weerspiegelt zich in de KPI's.

CLUSTERPOTENTIEEL

3. COMPETITIVITEITSVERBETERING

Omvang, potentieel en maatschappelijke meerwaarde van de competitiviteitsverbetering

Een goed project richt zich op een bestaande niche of ontluikende waardeketen met samenwerkingspotentieel binnen een groeiende markt. Het project leidt tot een duidelijke collectieve versterking van de concurrentiepositie van de doelgroepbedrijven. De hieruit volgende economische impact situeert zich op het niveau van het verhogen van de productiviteit, optimaliseren van de bedrijfsactiviteiten, tewerkstelling en investeringen. Het is van belang dat de competitiviteitsverbetering en de economische impact zich niet situeert bij een zeer beperkt aantal ondernemingen. Er wordt van uit gegaan dat de verwachte resultaten bijdragen aan de vermarkting van oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen door de clusterleden en/of er belangrijke spillover effecten te verwachten zijn naar andere domeinen.

Tijdslijn

Een goed project slaagt erin om binnen de looptijd van het clusterproject en rekening houdend met de maturiteit van het initiatief al concrete resultaten bij de doelgroepbedrijven te bereiken. Bij een goed project geven deze resultaten al tijdens het project dan wel op korte (tijdens project tot 3 jaar na afloop) en middellange termijn (5 jaar na afloop) aanleiding tot competitiviteitsverhoging bij de clusterleden.

4. ADDITIONALITEIT EN MEERWAARDE

Relevantie en noodzaak tot samenwerking

Een goed project situeert zich binnen een domein dat aansluit bij een Vlaamse beleidsprioriteit. De doelstellingen van een goed project zijn concreet, relevant en geloofwaardig. De doelstellingen sluiten aan bij de geïdentificeerde opportuniteiten en knelpunten bij de doelgroep die via ecosysteemwerking en samenwerking dienen aangepakt te worden. Een goed projectvoorstel is duidelijk gericht op het ontsluiten van onbenut economisch potentieel en het realiseren van competitiviteitsverhoging via de uitbouw van het ecosysteem en/of actieve samenwerking tussen de clusterleden.

Complementariteit

Een goed projectvoorstel heeft betrekking op een nieuw opgestart ecosysteem of richt zich op de verdere differentiatie of heroriëntatie van een bestaand ecosysteem. De voorgestelde activiteiten onderscheiden zich duidelijk van de bestaande activiteiten van de organisatie die de rol van clusterorganisatie op zich neemt. De

clusterwerking van een goed projectvoorstel is duidelijk complementair aan de werking van andere (cluster)organisaties¹³.

5. GEDRAGENHEID VAN HET INITIATIEF

Draagvlak en engagement van de ondernemingen:

Bij een goed project werden de doelgroepbedrijven actief betrokken bij de projectaanvraag. Een pluspunt is wanneer er een aantal trekkende ondernemingen kunnen geïdentificeerd worden. Het is duidelijk dat ondernemingen bereid zijn een actieve rol op te nemen in de clusterwerking en bereid zijn onderling samen te werken. Een goed projectvoorstel bevat een sluitend en doelmatig cofinancieringsplan met voldoende engagementen van de ondernemingen. Een goed project bevat een visie naar duurzame samenwerking van het ecosysteem na afloop van de 3jaar financiering.

Representativiteit van het initiatief

De bij het project betrokken ondernemingen zijn representatief voor de doelgroep. De kern van de cluster bestaat uit Vlaamse ondernemingen met groeiambities, innovatiebewust, met internationale blik en openstaand voor samenwerking. Er zijn ondernemingen betrokken uit de noodzakelijke onderdelen van de waardeketen (in functie van de doelstellingen). Er is een goede mix van grote ondernemingen en kmo's. Hierbij wordt bijzondere aandacht gevraagd voor het betrekken van start-ups en scale-ups. Er is een realistisch potentieel voor een toename van het aantal clusterleden. Een pluspunt is dat naast de doelgroepbedrijven ook andere noodzakelijke/relevante actoren voor het bereiken van de doelstellingen betrokken zijn bij het initiatief

KWALITEIT VAN HET PROJECT

1. KWALITEIT VAN DE ORGANISATIE

Organisatie en werking

In een goed project is een belangrijke sturende rol weggelegd voor de ledenbedrijven in het beslissingsproces van de clusterwerking en de aansturing van de clusterorganisatie. De eventuele host-organisatie stelt zich onafhankelijk en neutraal op en er zijn voldoende garanties inzake de financiële transparantie. De rol van de niet-bedrijven in de aansturing van de cluster is voldoende duidelijk en niet dominant. Er is voldoende ruimte voor interactie tussen clusterleden onderling en met de overheid.

De uitvoerders van een goed project tonen aan dat het voor de uitvoering van het project kan beschikken over de juiste competenties en omkadering. Het IBN staat bovendien voldoende open voor nieuwe leden en er worden hierbij geen beperkingen opgelegd door de eventuele host-organisatie. Projectvoorstellen waarbij er zeer sterke twijfels zijn over de mate waarin de voorgestelde werking zal leiden tot een ecosysteem met een eigen identiteit en dynamiek zijn niet steunbaar.

2. KWALITEIT VAN DE AANPAK

Plan van aanpak

De globale aanpak en de voorgestelde activiteiten van een goed project zijn afgestemd op de realisatie van de doelstellingen en haalbaar binnen de vooropgestelde termijn. De voorgenomen activiteiten vormen een efficiënt en coherent geheel met bijzondere aandacht voor het uitbouwen van een duurzaam en actief ecosysteem, het opzetten van samenwerkingsinitiatieven en het begeleiden van start-ups en scale-ups. De vooropgestelde aanpak sluit aan bij de noden van de doelgroepbedrijven en is haalbaar binnen de

¹³ Specifiek voor initiatieven in domeinen waar al een speerpuntcluster actief is dient in het bijzonder voldaan te worden aan de voorwaarden zoals geformuleerd in 3.3.1.

vooropgestelde termijn, met de voorziene personeelsinzet en gevraagde begroting.

Een goed project beschikt over een uitgebalanceerd opvolgingssysteem van indicatoren en mijlpalen die toelaten de voortgang van het project op te volgen en waar nodig de aanpak bij te sturen.

Projectvoorstellen met een duidelijk risico op marktverstoring zijn niet steunbaar.

